

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΕΛΕΚΗ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή αριθ. 69291/12)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
20 Μαρτίου 2020

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τα οριζόμενα από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο διορθώσεων ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Πελέκη κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε Τμήμα, αποτελούμενο από τους εξής:

Ksenija Turković, *πρόεδρος*,

Krzysztof Wojtyczek,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Pauliine Koskelo

Raffaele Sabato, *δικαστές*,

και Abel Campos, *γραμματέας τμήματος*,

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 11 Φεβρουαρίου 2020,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 69291/12) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία υπήκοο τους Κράτους αυτού, την κυρία Αικατερίνη Πελέκη («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 22 Οκτωβρίου 2012 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τον κύριο Ι. Κτιστάκη, δικηγόρο Αθηνών. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τις εντεταλμένες του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Α. Μαγριππή, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Η προσφεύγουσα παραπονέθηκε για μία παραβίαση του δικαιώματός της για δίκαιη δίκη το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 της Σύμβασης.

4. Στις 15 Μαΐου 2018, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1965 και είναι κάτοικος Αθηνών. Είναι συμβολαιογράφος.

6. Τον Ιούλιο 2006 δημοσιεύθηκε μία υπουργική απόφαση των υπουργών Γεωργίας και Οικονομικών η οποία προέβλεπε την ανταλλαγή ενός εξ αδιαιρέτου τμήματος της λίμνης Βιστωνίδας, το οποίο ανήκε στην Μονή Βατοπεδίου, έναντι ακινήτων που ανήκαν στο ελληνικό Δημόσιο.

7. Τον Μάιο 2007 και τον Δεκέμβριο 2007, η προσφεύγουσα, με την ιδιότητα της συμβολαιογράφου, συνέταξε δύο συμβόλαια μεταξύ της Κτηματικής Εταιρίας Δημοσίου και της Μονής Βατοπεδίου τα οποία είχαν ως αντικείμενο την πιο πάνω αναφερόμενη ανταλλαγή. Τα συμβόλαια αυτά προέβλεπαν ειδικότερα ότι η Μονή Βατοπεδίου θα αποκτούσε την κυριότητα μιας έκτασης 8.608 στρεμμάτων κείμενης στην Ουρανούπολη, στην περιοχή της Χαλκιδικής. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, το κύριο συμβόλαιο περιελάμβανε: (α) μία υπεύθυνη δήλωση συντεταγμένη από τον μηχανικό σχετικά με το τοπογραφικό διάγραμμα που είχε προσαρτηθεί στο συμβόλαιο, η οποία φέρεται να πιστοποιεί ότι το μεταβιβασθέν ακίνητο δεν περιελάμβανε τα ερείπια ενός βυζαντινού κάστρου στην τοποθεσία Φραγκόκαστρο ούτε τα ερείπια της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου, τα οποία έχουν χαρακτηρισθεί διατηρητέα ως βυζαντινά μνημεία από τις υπουργικές αποφάσεις του 1981 και του 1984 αντίστοιχα, και (β) μία δήλωση των δύο συμβαλλομένων μερών σύμφωνα με την οποία τα ανταλλαγέντα ακίνητα δεν ευρίσκονται μέσα σε αρχαιολογικό χώρο.

8. Τον μήνα Σεπτέμβριο 2008, δημοσιεύθηκαν στο τύπο άρθρα που ανέφεραν ότι η ανταλλαγή των εκτάσεων μεταξύ του Δημοσίου και της Μονής Βατοπεδίου ήταν υπέρ της Μονής. Κατόπιν μιας πειθαρχικής έρευνας, στις 23 Οκτωβρίου 2008, ο αντεισαγγελέας του Πρωτοδικείου Αθηνών άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά της προσφεύγουσας ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου Συμβολαιογράφων Πρωτοδικείου Αθηνών («το πειθαρχικό συμβούλιο») για παράβαση των άρθρων 42 § 1, 43 § 1 β)-δ), 44, 48 και 49 του κώδικα συμβολαιογράφων. Η προσφεύγουσα κατηγορήθηκε: (α) ότι

συνέταξε τα πιο πάνω αναφερόμενα συμβόλαια, ενώ γνώριζε ότι το επίδικο ακίνητο είχε χαρακτηριστεί αρχαιολογικός χώρος και αποτελούσε τμήμα, κατόπιν της υπουργικής απόφασης του 1965, ενός χώρου προστατευόμενου από τον νόμο 3028/2002 σχετικά με «την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (άρθρο 59 του πιο πάνω αναφερόμενου νόμου), και (β) ότι σύστησε, μαζί με τον σύζυγό της, μία εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.

9. Το πειθαρχικό συμβούλιο, αποτελούμενο από τρία μέλη, συνεδρίασε στις 10 Φεβρουαρίου 2009. Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τους δύο δικηγόρους της και πρότεινε δύο μάρτυρες οι οποίοι κατέθεσαν. Σύμφωνα με το πρακτικό της συνεδρίασης, ο εισαγγελέας Κ.Τ., ο οποίος έλαβε τον λόγο τελευταίος, πρότεινε να κηρυχθεί η προσφεύγουσα ένοχη για τα δύο αδικήματα για τα οποία κατηγορούνταν. Οι δικηγόροι της προσφεύγουσας δεν πήραν τον λόγο ούτε μετά την πρόταση του εισαγγελέως περί ενοχής της ούτε μετά από εκείνη επί την ποινής. Από το πρακτικό δεν φαίνεται να έχει αποσυρθεί ο εισαγγελέας Κ.Τ. πριν την έναρξη της διάσκεψης.

10. Το πειθαρχικό συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του με αριθμό 3/2009 στις 19 Φεβρουαρίου 2009. Σύμφωνα με την πρώτη σελίδα της απόφασης αυτής, ο εισαγγελέας Κ.Τ. ήταν μέλος του πειθαρχικού συμβουλίου, γεγονός που ανέβαζε έτσι σε τέσσερα τον αριθμό των μελών του εν λόγω συμβουλίου κατά την συνεδρίαση της 10 Φεβρουαρίου 2009. Ούτε η απόφαση ανέφερε ότι ο Κ.Τ. είχε αποσυρθεί πριν την έναρξη της διάσκεψης.

11. Το πειθαρχικό συμβούλιο ανέφερε ότι το επίδικο ακίνητο είχε χαρακτηριστεί «περιβάλλον χώρος αρχαίων μνημείων» από την υπουργική απόφαση αριθ. 5980 της 16 Οκτωβρίου 1965 («η υπουργική απόφαση του 1965»). Έκρινε πράγματι ότι, σύμφωνα με την εν λόγω υπουργική απόφαση, η χερσόνησος του Άθω αποτελούσε στο σύνολό της μία έκταση που συνιστούσε τον περιβάλλοντα χώρο αρχαιοτήτων. Κατά συνέπεια, κατέληξε ότι το ακίνητο δεν μπορούσε να αποτελέσει το αντικείμενο συναλλαγής. Επίσης, σύμφωνα με το πειθαρχικό συμβούλιο, η προσφεύγουσα είχε παραλείψει να αναφέρει μέσα στο σώμα του συμβολαίου ότι τα δύο ιστορικά μνημεία τα οποία ευρίσκονται μέσα στο εν λόγω ακίνητο εξαιρούνταν από την συναλλαγή ενώ γνώριζε ότι η μόνη

αναφορά στο τοπογραφικό διάγραμμα το οποίο είχε προσαρτηθεί στο συμβόλαιο δεν επαρκούσε. Το πειθαρχικό συμβούλιο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών προκειμένου το τελευταίο να αποφανθεί επί της επιβολής σε βάρος της προσφεύγουσας της οριστικής παύσης της άσκησης του λειτουργήματός της.

12. Στις 23 Ιουνίου 2009, ο πρόεδρος του Πενταμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών καθόρισε μία ημερομηνία δικασίμου. Στις 13 Ιουλίου 2009, η προσφεύγουσα, ισχυριζόμενη ότι η κατηγορία η οποία της αποδιδόταν είχε αλλάξει, κατέθεσε μία αίτηση ανάκλησης της πράξης καθορισμού της δικασίμου. Στην αίτησή της, αυτή εξέθετε ότι το πειθαρχικό συμβούλιο την κατηγορούσε ότι συνέταξε συμβόλαια για την μεταβίβαση μιας έκτασης χαρακτηρισμένης ως αποτελούσας τον περιβάλλοντα χώρο ιστορικών μνημείων και όχι ενός αρχαιολογικού χώρου και ότι, συνεπώς, αυτή έπρεπε να προσθέσει στην δικογραφία την έκθεση της απολογίας της σχετικά με αυτήν την νέα κατηγορία. Στις 20 Ιουλίου 2009, ο πρόεδρος του εφετείου απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας για τον λόγο ότι η τελευταία είχε υποβάλει την απολογία της ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου στις 28 Νοεμβρίου 2008 με το απαντητικό υπόμνημά της.

13. Στις 21 Ιανουαρίου 2010, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου μία αίτηση ανάκλησης της απόφασης αριθ. 3/2009 η οποία εκδόθηκε από το ίδιο συμβούλιο. Στην αίτησή της, υποστήριξε ειδικότερα ότι ο εισαγγελέας Κ.Τ. δεν αποσύρθηκε μετά την πρότασή του και πριν την έναρξη της διάσκεψης. Το πειθαρχικό συμβούλιο συνεδρίασε στις 23 Απριλίου 2010.

14. Στις 20 Μαΐου 2010, με την απόφασή του με αριθμό 11/2010, το πειθαρχικό συμβούλιο απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας ως απαράδεκτη. Στην αρχή της απόφασης αναφερόταν ότι ο εισαγγελέας ήταν παρών στην συνεδρίαση της 10 Φεβρουαρίου 2009 και ότι αυτός αποσύρθηκε μετά την διατύπωση της πρότασής του και πριν την έναρξη της διάσκεψης.

15. Στις 25 Ιανουαρίου 2010, η προσφεύγουσα κατέθεσε το απολογητικό υπόμνημά της ενώπιον του εφετείου. Υποστήριξε με αυτό ειδικότερα ότι η

διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου έπρεπε να ακυρωθεί λόγω της συμμετοχής του εισαγγελέως Κ.Τ. στην σύνθεση του συμβουλίου και στην διάσκεψη και ότι τα προστατευόμενα από την Σύμβαση δικαιώματά της είχαν παραβιαστεί εξαιτίας του επαναπροσδιορισμού των κατηγοριών που καταλογίσθηκαν σε βάρος της.

16. Το εφετείο συνεδρίασε στις 29 Νοεμβρίου και στις 14 Δεκεμβρίου 2010. Οι δικηγόροι της προσφεύγουσας προέβαλαν έναν πρόσθετο λόγο ακυρότητας, υποστηρίζοντας ότι ο πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου είχε αρνηθεί να τους δώσει τον λόγο μετά την διατύπωση της πρότασης του εισαγγελέως.

17. Με την απόφασή του με αριθμό 8/2010 της 14 Δεκεμβρίου 2010, το εφετείο απέρριψε τον πρώτο λόγο της προσφεύγουσας ο οποίος αφορούσε την συμμετοχή του εισαγγελέως στην σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου και στην διάσκεψη διότι από το πρακτικό προέκυπτε ότι ο εισαγγελέας δεν αποτελούσε μέλος του συμβουλίου και ότι αυτός είχε αποσυρθεί πριν την διάσκεψη. Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο της προσφεύγουσας, το εφετείο ανέβαλε την διαδικασία έτσι ώστε η γενική διεύθυνση των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς να αναφέρει αν το ακίνητο ευρίσκεται μέσα σε έναν αρχαιολογικό χώρο ή αν κείται μέσα σε έκταση που αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο ιστορικών μνημείων. Το εφετείο δεν παραθέτει οποιαδήποτε απάντηση στον τρίτο λόγο που προέβαλε η προσφεύγουσα.

18. Στις 28 Μαρτίου 2011, η γενική διεύθυνση των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς απάντησε ότι η υπουργική απόφαση του 1965 περιελάμβανε το ακίνητο που απετέλεσε το αντικείμενο της πώλησης. Κατόπιν της απάντησης αυτής, το εφετείο συνεδρίασε εκ νέου στις 29 Μαρτίου και στις 5, 12 και 19 Απριλίου 2011. Με την απόφασή του με αριθμό 7/2011 που εκδόθηκε στις 19 Απριλίου 2011, έκρινε ότι το εν λόγω ακίνητο αποτελούσε τμήμα του προστατευμένου χώρου ο οποίος είχε χαρακτηριστεί ιστορικό μνημείο από την υπουργική απόφαση του 1965.

19. Το εφετείο υπενθύμισε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 του νόμου 3028/2002, τα προ του 1453 υφιστάμενα ακίνητα δεν μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο συναλλαγής. Ανέφερε ότι, όσον αφορά την ενδεχόμενη μεταβίβαση

ακινήτων μεταγενεστέρων του 1453 που ανήκουν στο Δημόσιο, από τον συνδυασμό των διατάξεων οι οποίες είχαν σκοπό να προστατεύουν την πολιτιστική κληρονομία, μεταξύ των οποίων και εκείνων των άρθρων 22 § 2 και 28 του νόμου 3028/2002, αλλά και από το γεγονός ότι τα ιστορικά μνημεία που ανήκαν στο Δημόσιο ήταν, από την φύση και τον προορισμό τους, κοινόκτητα αγαθά τα οποία δεν μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο συναλλαγών, σύμφωνα με τα άρθρα 966 και 968 του Αστικού Κώδικα, προέκυπτε ότι ούτε τα ακίνητα αυτά μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο μιας μεταβίβασης. Το εφετείο υπογράμμισε ότι δεν προέκυπτε από τον φάκελο της υπόθεσης ότι η προσφεύγουσα είχε γνώση του γεγονότος ότι το σύνολο του χώρου είχε χαρακτηριστεί ιστορικό μνημείο κατά την υπογραφή του πρώτου συμβολαίου, τον Μάιο 2007, αλλά ότι θα είχε την σχετική γνώση, αν είχε επιδείξει περισσότερη επιμέλεια. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το εφετείο, η προσφεύγουσα το γνώριζε κατά την υπογραφή του δεύτερου συμβολαίου, τον Δεκέμβριο 2007.

20. Το εφετείο ανέφερε επίσης ότι μέσα στο ακίνητο το οποίο είχε αποτελέσει το αντικείμενο της μεταβίβασης περιλαμβάνονταν τα ερείπια του βυζαντινού κάστρου που ευρίσκονται στην τοποθεσία Φραγκόκαστρο και τα ερείπια της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου καθώς και η έκταση η οποία αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο τους, σύμφωνα με το άρθρο 6 § 2 του νόμου 3028/2002. Τα ερείπια αυτά είχαν χαρακτηριστεί ιστορικά μνημεία από τις υπουργικές αποφάσεις του 1981 και 1984 και επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 7 § 1 του πιο πάνω αναφερομένου νόμου, δεν μπορούσαν να μεταβιβαστούν. Σύμφωνα με το εφετείο, η προσφεύγουσα είχε παραλείψει να εξαιρέσει τα δύο ιστορικά μνημεία και την έκταση η οποία αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο του μεταβιβασθέντος ακινήτου, δεδομένου ότι η υπεύθυνη δήλωση του μηχανικού σχετικά με το τοπογραφικό διάγραμμα το οποίο έχει προσαρτηθεί στο συμβόλαιο δεν επαρκούσε και ότι η προσφεύγουσα όφειλε επίσης να το δηλώσει μέσα στο σώμα του συμβολαίου.

21. Η προσφεύγουσα προέβαλε τα επιχειρήματά της που σχετίζονταν, κατά την άποψή της, με τον επαναχαρακτηρισμό των κατηγοριών, και το εφετείο

απάντησε σε αυτά εκθέτοντας ότι, αν και η πειθαρχική διαδικασία αφορούσε έναν αρχαιολογικό χώρο, αυτή αναφερόταν επίσης στο άρθρο 59 του νόμου 3028/2002 και στην υπουργική απόφαση του 1965. Σύμφωνα με το εφετείο, από το κατηγορητήριο προέκυπτε ότι η προσφεύγουσα είχε κατηγορηθεί για την μεταβίβαση ενός μνημείου το οποίο είχε κηρυχθεί διατηρητέο από την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση και προστατευόταν από τον νόμο 3028/2002, και ότι, κατά συνέπεια, το πειθαρχικό συμβούλιο δεν είχε επαναπροσδιορίσει τα αδικήματα τα οποία αποδίδονταν στην προσφεύγουσα.

22. Το εφετείο έκρινε την προσφεύγουσα ένοχη των δύο αδικημάτων για τα οποία αυτή κατηγορούνταν, ήτοι α) την μεταβίβαση ενός ακινήτου το οποίο δεν μπορούσε να αποτελέσει το αντικείμενο μιας μεταβίβασης διότι αυτό είχε χαρακτηριστεί ιστορικό μνημείο από την υπουργική απόφαση του 1965 και προστατευόταν από τον νόμο 3028/2002, χωρίς να έχει, εξάλλου, εξαιρέσει ούτε στο πρώτο ούτε στο δεύτερο συμβόλαιο από την μεταβίβαση τα δύο βυζαντινά ιστορικά μνημεία τα οποία δεν μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο μιας μεταβίβασης και β) την σύσταση μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.

23. Το εφετείο καταδίκασε την προσφεύγουσα σε προσωρινή παύση της άσκησης των καθηκόντων της για μία διάρκεια τεσσάρων μηνών για το πρώτο αδίκημα, εκείνο που αφορά την μεταβίβαση των ιστορικών μνημείων, και δύο μηνών για το δεύτερο αδίκημα, εκείνο το οποίο σχετίζεται με την εκ μέρους της προσφεύγουσας σύσταση μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.

24. Στις 28 Δεκεμβρίου 2011, η προσφεύγουσα κατέθεσε αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Ποινικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, επαναλαμβάνοντας τα επιχειρήματα τα οποία είχε προβάλει ενώπιον του εφετείου.

25. Στην 5 Ιουνίου 2012, με την απόφαση με αριθμό 916/2012, ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την απόφαση του εφετείου όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας σύσταση μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης διότι η εν λόγω απόφαση δεν διευκρίνιζε τον λόγο για τον οποίο η σύσταση αυτή φερόταν να είναι ασύμβατη με την ιδιότητα της συμβολαιογράφου. Εν τούτοις, απέρριψε την αίτηση αναίρεσης της προσφεύγουσας όσον αφορά τους άλλους λόγους οι οποίοι προβλήθηκαν από αυτήν. Ειδικότερα, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι:

«(...) [η προσφεύγουσα] είχε συντάξει τα εν λόγω συμβόλαια, παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για ένα ακίνητο το οποίο έχει νομίμως χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος και το οποίο περιελάμβανε επιπλέον μνημεία χαρακτηρισθέντα διατηρητέα [ως ιστορικά μνημεία], και δεν είχε εξαιρέσει [αυτά τα τελευταία] από την μεταβίβαση (...)»

26. Όσον αφορά τον λόγο ο οποίος προβλήθηκε από την προσφεύγουσα σχετικά με την επικαλούμενη συμμετοχή του εισαγγελέως στην σύνθεση και στην διάσκεψη του πειθαρχικού συμβουλίου, ο Άρειος Πάγος τον απέρριψε, κρίνοντάς τον αόριστο, δεδομένου ότι καμία ακυρότητα δεν είχε προβληθεί και ότι το εφετείο είχε απορρίψει τον ισχυρισμό αυτό ως αβάσιμο. Απέρριψε επίσης τον λόγο σχετικά με την επικαλούμενη άρνηση να δοθεί ο λόγος στους δικηγόρους της προσφεύγουσας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου διότι από το πρακτικό της απόφασης του εφετείου προέκυπτε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε προβάλει τον λόγο αυτό ενώπιον του συγκεκριμένου δικαστηρίου. Τέλος, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι δεν υπήρξε επαναπροσδιορισμός των κατηγοριών δεδομένου ότι, κατά την πρώτη διατύπωση του κατηγορητηρίου, τα δύο συμβόλαια είχαν αναφερθεί, το δε γεγονός ότι η ζώνη είχε χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος είχε μνημονευθεί επίσης. Έκρινε ότι η απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου είχε απλώς αποσαφηνίσει την κατηγορία προσδιορίζοντας τον αριθμό του δευτέρου συμβολαίου καθώς και την διοικητική πράξη με την οποία η ζώνη είχε χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Ο κώδικας των συμβολαιογράφων

27. Οι εν προκειμένω εφαρμοστέες διατάξεις του κώδικα των συμβολαιογράφων (νόμος 2830/2000) έχουν ως εξής:

Άρθρο 42

«1. Κάθε υπαίτια και καταλογιστή πράξη ή συμπεριφορά εν γένει του συμβολαιογράφου, που αντίκειται στις διατάξεις αυτού του Κώδικα ή που

είναι ασυμβίβαστη προς το λειτούργημά του, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα και τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Οι υποχρεώσεις των συμβολαιογράφων προσδιορίζονται από τις γενικές και ειδικές διατάξεις που αναφέρονται στην άσκηση του λειτουργήματός τους, στην οργάνωση και λειτουργία των συμβολαιογραφείων και γενικά στην υπηρεσιακή τους κατάσταση.

3. Οι εγκύκλιες οδηγίες ή διαταγές, που δίνονται στους συμβολαιογράφους σύμφωνα με το νόμο, καθώς και αυτές που αφορούν θέματα οργάνωσης, λειτουργίας των συμβολαιογραφείων και υπηρεσιακής κατάστασης των συμβολαιογράφων δημιουργούν υποχρεώσεις γι' αυτούς.»

Άρθρο 43

«Πειθαρχικά αδικήματα του συμβολαιογράφου είναι:

1. α) Η παράβαση των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων που προβλέπονται από το νόμο και από τις λοιπές κανονιστικές διατάξεις ή εγκύκλιες διαταγές και συνδέονται με την υπηρεσιακή κατάσταση του συμβολαιογράφου.

β) Η παράβαση των κανόνων που επιβάλλονται από το νόμο και από τις λοιπές κανονιστικές διατάξεις για την άσκηση του λειτουργήματός του και των συναφών σ' αυτό υπηρεσιακών ενεργειών.

γ) Η παράβαση των κανόνων που προβλέπουν την οργάνωση, έδρα και λειτουργία των συμβολαιογραφείων.

δ) Κάθε υπαίτια συμπεριφορά, ασυμβίβαστη με την ιδιότητά του, η οποία καταφανώς πλήττει το κύρος του ή θίγει το γόητρο του σώματος.

ε) Η παράβαση των κανόνων συμβολαιογραφικής δεοντολογίας και των νόμιμων οδηγιών των δημοσίων αρχών, της Συντονιστικής Επιτροπής των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδος, καθώς και των οικείων Συμβολαιογραφικών Συλλόγων.

2. Η συνδικαλιστική δραστηριότητα ουδέποτε αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.»

Άρθρο 44

«Πειθαρχικές ποινές είναι: α) Η έγγραφη επίπληξη, β) πρόστιμο ποσού είκοσι χιλιάδων δραχμών έως τριακοσίων χιλιάδων δραχμών. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξομειώνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, γ) προσωρινή παύση δεκαπέντε ημερών έως τεσσάρων μηνών, δ) η οριστική παύση.

Άρθρο 56

«1. Η πειθαρχική δικαιοδοσία των συμβολαιογράφων ασκείται από δικαστήρια και πειθαρχικά συμβούλια.

2. Τα δικαστήρια που ασκούν πειθαρχική δικαιοδοσία είναι τα εφετεία με πενταμελή σύνθεση.

3. Τα Συμβούλια που ασκούν πειθαρχική δικαιοδοσία είναι: α) τα τριμελή πειθαρχικά συμβούλια στην έδρα κάθε πρωτοδικείου, και β) Τα πενταμελή πειθαρχικά συμβούλια στην έδρα κάθε εφετείου.»

Άρθρο 57

«1. Τα πενταμελή εφετεία είναι αρμόδια για την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης στους συμβολαιογράφους που υπηρετούν στην περιφέρειά τους.

2. Τα δικαστήρια που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο έχουν ως έργο την κρίση βαρέων πειθαρχικών αδικημάτων και μόνο μετά την παραπομπή τους από τα πειθαρχικά συμβούλια. Αν το δικαστήριο κρίνει τελικά τον υπαίτιο του πειθαρχικού αδικήματος συμβολαιογράφο άξιο τιμωρίας, με ποινή όμως κατώτερη από την οριστική παύση, επιβάλλει την προσήκουσα ποινή σύμφωνα με την κρίση του, χωρίς να δεσμεύεται από την απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου σχετικά με την παραπομπή.»

Άρθρο 60

«1. Το τριμελές πειθαρχικό συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο του συμβουλίου ή τον δικαστή που διευθύνει το πρωτοδικείο, έναν πρωτοδίκη και ένα συμβολαιογράφο ή τους αναπληρωτές τους (...).»

Άρθρο 62

«1. Η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη.

2. Η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική. Το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί πάντως, εν όψει των συνθηκών της κρινόμενης υπόθεσης, να διατάξει την αναστολή έως το τέλος της ποινικής δίκης.

3. Η αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, ως και το απαλλακτικό βούλευμα, δεν κωλύει το πειθαρχικό συμβούλιο να επιληφθεί της πειθαρχικής δίωξης δικαιούμενο να λάβει υπόψη τη σχετική ποινική δικογραφία.»

Άρθρο 81

«5. Ο εισαγγελέας που ασκεί την πειθαρχική δίωξη δικαιούται να παρίσταται στη συζήτηση είτε αυτοπροσώπως είτε με άλλον εισαγγελικό λειτουργό και αποχωρεί μετά το τέλος της συζήτησης και πριν από την έναρξη της διάσκεψης.»

Άρθρο 94

«2. Οι πειθαρχικές αποφάσεις των εφετείων υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του ποινικού τμήματος του Αρείου Πάγου κατά τους όρους και τη διαδικασία των σχετικών διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, που εφαρμόζονται ανάλογα (...)»

Β. Ο νόμος 3028/2002 για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς

28. Οι εν προκειμένω εφαρμοστέες διατάξεις του νόμου 3028/2002 σχετικά με την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς ορίζουν τα ακόλουθα:

Άρθρο 2

«(...)»

β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων:

αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830 (...),

(...)

γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών, καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους.

γ) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότερους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα.

δ) Ως ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.»

Άρθρο 6

«1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830 (...),

2.Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που

είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού (...).

(...)

4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης (...).

Άρθρο 7

«1. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία που χρονολογούνται έως και το 1453 ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή και είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησικτησίας.»

Άρθρο 21

«1. Τα αρχαία κινητά μνημεία που χρονολογούνται έως και το 1453 ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και είναι εκτός συναλλαγής κατά την έννοια του άρθρου 966 του Αστικού Κώδικα.»

Άρθρο 28

«1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου που χρονολογείται έως και το 1453, μπορεί να μεταβιβάζει την κατοχή του αφού γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία την πρόθεσή του και τα στοιχεία του υποψήφιου κατόχου, ο οποίος υποχρεούται να υποβάλει αίτηση για άδεια κατοχής που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23.

(...)

3. Η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού μνημείου που ανήκει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σε Ο.Τ.Α. ή σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, [...] ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ειδάλλως είναι άκυρη. Με την παραπάνω απόφαση μπορεί να επιβάλλονται όροι ως προς το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να μεταβιβαστούν τα μνημεία. Σε περίπτωση πώλησης, το Δημόσιο μπορεί να ασκεί δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.»

Άρθρο 59

«Όποιος μεταβιβάζει την κυριότητα ή την κατοχή μνημείου ή αποκτά την κυριότητα ή αποδέχεται να περιέλθει στην κατοχή του μνημείο χωρίς την αναγκαία από το νόμο άδεια, έγκριση ή γνωστοποίηση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών. Επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν πρόκειται για αρχαίο μνημείο που δεν έχει δηλωθεί νόμιμα. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.»

29. Η υπουργική απόφαση αριθ. 5980/16.10.1965 χαρακτηρίζει τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία και τον περιβάλλοντα χώρο τους, ήτοι ολόκληρο τον περιβάλλοντα χώρο στην περιοχή του χερσονήσου του Άθω, ως ιστορικά μνημεία διατηρητέα λόγω της αρχαιολογικής σημασίας τους.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

30. Επικαλούμενη το άρθρο 6 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι πολλές από τις απαιτήσεις της διάταξης αυτής παραβιάστηκαν μέσα στο πλαίσιο της πειθαρχικής και της δικαστικής διαδικασίας όσον αφορά τις κυρώσεις που της επιβλήθηκαν. Το άρθρο 6 § 1 ορίζει στα εν προκειμένω εφαρμοστέα αποσπάσματά του ότι:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, (...) υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίο θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).

Α. Επί του παραδεκτού

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

31. Η Κυβέρνηση, παραπέμποντας στην υπόθεση *Durand κατά Γαλλίας* (déc.) (αριθ. 10212/07, § 56, 31 Ιανουαρίου 2012), υποστηρίζει ότι οι πειθαρχικές διαδικασίες οι οποίες ανοίχθηκαν κατά της προσφεύγουσας δεν σχετίζονται με

ποινική κατηγορία. Αναφέρει ότι οι πιο πάνω αναφερόμενες διαδικασίες είναι διοικητικής φύσεως και ότι τα συγκεκριμένα αδικήματα σχετίζονται με την παραβίαση επαγγελματικών καθηκόντων και ότι αυτά δεν έχουν ποινική φύση. Επίσης, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, η επιβληθείσα κύρωση – η προσωρινή παύση της άσκησης των καθηκόντων η οποία επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα – είναι κατ'αυτήν μία κλασική πειθαρχική ποινή η οποία δεν φθάνει ένα επίπεδο βαρύτητας συγκρίσιμο με εκείνο των ποινικών κυρώσεων.

32. Η Κυβέρνηση φαίνεται επίσης να αμφισβητεί σιωπηρά την γενική εφαρμογή του άρθρου 6 της Σύμβασης ισχυριζόμενη ότι η διαδικασία ενώπιον του πρωτοβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου δεν κατέληξε σε τελεσίδικη απόφαση αφού, κατά την άποψή της, με την απόφαση 3/2009, το πειθαρχικό συμβούλιο παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του εφετείου και συνεπώς δεν υπήρξε αμφισβήτηση της οποίας η έκβαση θα μπορούσε να είναι καθοριστική για τα δικαιώματα της προσφεύγουσας.

33. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 6 της Σύμβασης εφαρμόζεται εν προκειμένω υπό το ποινικό σκέλος του. Ισχυρίζεται ως προς τούτο ότι η φύση του αδικήματος για το οποίο αυτή καταδικάστηκε, και ειδικότερα εκείνου της ψευδούς βεβαίωσης κατά την σύνταξη των συμβολαίων, η οποία φέρεται να βεβαιώνει τον μη αρχαιολογικό χαρακτήρα της μεταβιβασθείσας έκτασης, είναι ένα αδίκημα που προβλέπεται από τον Ποινικό Κώδικα. Προσθέτει ότι η διαδικασία η οποία στράφηκε εναντίον της διεξήχθη, μετά την προκαταρκτική έρευνα, ενώπιον ποινικών δικαστών και εισαγγελέων και ότι η αίτηση αναίρεσής της κατατέθηκε ενώπιον του ποινικού τμήματος του Αρείου Πάγου. Τέλος, οι κυρώσεις οι οποίες θα μπορούσαν να της επιβληθούν είχαν, κατά την άποψή της, ποινικό χαρακτήρα βάσει της βαρύτητάς τους.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

34. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει την αυτονομία της έννοιας της «κατηγορίας ποινικής φύσεως» όπως την αντιλαμβάνεται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, η ύπαρξη ή μη μιας «κατηγορίας ποινικής φύσεως» πρέπει να εκτιμάται στην βάση τριών κριτηρίων, τα οποία είναι κοινώς

γνωστά ως «κριτήρια Engel» (*Engel και λοιποί κατά Ολλανδίας*, 8 Ιουνίου 1976, § 82, série A no. 22). Το πρώτο είναι ο νομικός χαρακτηρισμός του αδικήματος από το εθνικό δίκαιο, το δεύτερο είναι η ίδια η φύση του αδικήματος και το τρίτο είναι ο βαθμός βαρύτητας της κύρωσης την οποία ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποστεί. Το δεύτερο και το τρίτο από τα κριτήρια είναι εναλλακτικά και όχι αναγκαστικά σωρευτικά. Τούτο δεν εμποδίζει την υιοθέτηση μιας σωρευτικής προσέγγισης, εφόσον η διακεκριμένη ανάλυση εκάστου κριτηρίου δεν επιτρέπει την εξαγωγή σαφούς συμπεράσματος όσον αφορά την ύπαρξη μιας κατηγορίας ποινικής φύσεως (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Jussila κατά Φινλανδίας* [GC], αριθ. 73053/01, §§ 30-31, CEDH 2006-XIV, και *Ezeh και Connors κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 39665/98 και 40086/98, § 82, CEDH 2003-X).

35. Το Δικαστήριο έχει διερευνήσει σε διάφορες υποθέσεις για την εφαρμογή στις πειθαρχικές διαδικασίες του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης υπό το ποινικό σκέλος του. Θεωρεί από παλαιά ότι οι πειθαρχικές διώξεις δεν υπάγονται, ως τέτοιες, στην «ποινική φύση» (*Le Compte, Van Leuven και De Meyere κατά Βελγίου*, 23 Ιουνίου 1981, § 42, série A no. 43, και πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Durand*, § 56, και τις υποθέσεις οι οποίες μνημονεύονται σε αυτές). Αφορούσαν πολλές επαγγελματικές κατηγορίες: δικηγόρους (*Brown κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 38644/97, 24 Νοεμβρίου 1998, *Müller-Hartburg κατά Αυστρίας*, αριθ. 47195/06, §§ 41-48, 19 Φεβρουαρίου 2013, *Helmut Blum κατά Αυστρίας*, αριθ. 33060/10, § 59, 5 Απριλίου 2016, και *Biagioli κατά Αγίου Μαρίνου* (déc.), αριθ. 64735/14, §§ 51-57, 13 Σεπτεμβρίου 2016), δημοσίους υπαλλήλους (*J.L. κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 17055/90, 5 Απριλίου 1995, *Costa κατά Πορτογαλίας* (déc.), αριθ. 44135/98, 9 Δεκεμβρίου 1999, *Linde Falero κατά Ισπανίας* (déc.), αριθ. 51535/99, 22 Ιουνίου 2000, *Mouillet κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 27521/04, 13 Σεπτεμβρίου 2007, *Βαγενάς κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 53372/07, 23 Αυγούστου 2011, και *Nikolova και Vandona κατά Βουλγαρίας*. Αριθ. 20688/04, § 59, 17 Δεκεμβρίου 2013), ιατρούς (*Ouendeno κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 18441/91, 2 Μαρτίου 1994), στρατιωτικούς (*Kaplan και Karaca κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 40536/98, *Gökden και Karacol κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 40535/98, *Batur κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 38604/97,

Duran και λοιποί κατά Τουρκίας (déc.), αριθ. 38925/97, *Yildirim κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 40800/98, και *Durgun κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 40751/98, αποφάσεις της 4 Ιουλίου 2007), δικαστικούς εκκαθαριστές (*Galina Kostova κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 36181/05, § 52, 12 Νοεμβρίου 2013), δικαστές (πιο πάνω αναφερόμενη *Oleksandr Volkov*, §§ 92-95, *Di Giovanni κατά Ιταλίας*, αριθ. 51160/06, § 35, 9 Ιουλίου 2013, *Sturua κατά Γεωργίας*, αριθ. 45729/05, § 28, 28 Μαρτίου 2017, και *Καμένος κατά Κύπρου*, αριθ. 147/07, §§ 50-53, 31 Οκτωβρίου 2017), και, όπως και υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, συμβολαιογράφους (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Durand*, §§ 55-60 – βλέπε επίσης *Yankov κατά Βουλγαρίας* (déc.), αριθ. 44768/10, 18 Ιουνίου 2019). Ασφαλώς, η απάντηση μπορεί να είναι διαφορετική σε ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως, για παράδειγμα, όταν διακυβεύεται μία στέρηση της ελευθερίας (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Engel και λοιποί*, §§ 80-95).

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξάλλου ότι το γεγονός ότι πράξεις ικανές να οδηγήσουν σε μία πειθαρχική κύρωση συνιστούν επίσης αδικήματα δεν επαρκεί για να θεωρηθεί ότι ένα πρόσωπο, το οποίο έχει ευθύνη σύμφωνα με το πειθαρχικό δίκαιο, «κατηγορείται» για έγκλημα (*Rola κατά Σλοβενία*, αριθ. 12096/14 και 39335/16, § 56, 4 Ιουνίου 2019, με παραπομπή στην απόφαση *Müller-Hartburg κατά Αυστρίας*, αριθ. 47195/06, 19 Φεβρουαρίου 2013, και στην απόφαση *Biagioli κατά Αγίου Μαρίνου* (déc.), αριθ. 8162/13, 8 Ιουλίου 2014).

37. Το Δικαστήριο δεν βλέπει κάποιο λόγο να αποστεί από την προσέγγιση αυτή στην παρούσα υπόθεση. Σημειώνει κατά πρώτο λόγο ότι τα διοικητικά κείμενα τα οποία εφαρμόστηκαν μέσα στο πλαίσιο των επιδίκων διαδικασιών εντάσσονται στο πειθαρχικό καθεστώς που ισχύει για τους συμβολαιογράφους. Οι πράξεις οι οποίες καταλογίστηκαν στην προσφεύγουσα και οι οποίες, όπως ισχυρίζεται η ίδια, ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού νόμου, ήταν επίσης αντίθετες προς το άρθρο 43 του νόμου 2830/2000 του κώδικα συμβολαιογράφων. Τέλος, όσον αφορά τον βαθμό βαρύτητας της κύρωσης την οποία η προσφεύγουσα κινδύνευε να υποστεί, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η οριστική παύση της άσκησης των καθηκόντων της έχει έναν χαρακτήρα κατά κύριο λόγο πειθαρχικό. Σημειώνει επιπλέον ότι η χρηματική ποινή η οποία

προβλέπεται από τον νόμο δεν φθάνει ένα επίπεδο βαρύτητας συγκρίσιμο με εκείνο των ποινικών κυρώσεων. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, θεωρεί ότι η πειθαρχική δίωξη η οποία ασκήθηκε κατά την προσφεύγουσας και οι επακόλουθες δικαστικές διαδικασίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού σκέλους του άρθρου 6 της Σύμβασης.

38. Στον βαθμό που η Κυβέρνηση αμφισβητεί την εφαρμογή του άρθρου 6 της Σύμβασης υπό το αστικό σκέλος του στην διαδικασία ενώπιον του πρωτοβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να έχει το άρθρο 6 § 1 εφαρμογή υπό το «αστικό» σκέλος του, πρέπει να υφίσταται «αμφισβήτηση» ενός δικαιώματος το οποίο κάποιος μπορεί να επικαλεστεί, τουλάχιστον κατά τρόπο υπερασπίσιμο, ως προβλεπόμενο από το εθνικό δίκαιο, είτε το δικαίωμα αυτό προστατεύεται από την Σύμβαση είτε όχι. Πρέπει να πρόκειται για μία πραγματική και σοβαρή αμφισβήτηση, η οποία μπορεί να αφορά τόσο την ίδια την ύπαρξη ενός δικαιώματος όσο και το εύρος και τον τρόπο άσκησής του. Τέλος, η έκβαση της διαδικασίας πρέπει να είναι άμεσα καθοριστική για το εν λόγω δικαίωμα, ενώ ένας χαλαρός δεσμός ή κάποιες μακρινές επιπτώσεις δεν επαρκούν για να τύχει εφαρμογής το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Micallef κατά Μάλτας* [GC], αριθ. 17056/06, § 74, CEDH 2009, και *Regner κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας* [GC], αριθ. 35289/11, § 99, 19 Σεπτεμβρίου 2017).

39. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, μία πειθαρχική διαδικασία το αντικείμενο της οποίας είναι, όπως εν προκειμένω, το δικαίωμα της συνέχισης της άσκησης ενός ελεύθερου επαγγέλματος, μπορεί να δώσει αφορμή για «αμφισβητήσεις» των αστικών δικαιωμάτων με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Φίλης κατά Ελλάδας* (αριθ. 2), απόφαση της 27 Ιουνίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-IV, σελ. 1085, § 45). Το Δικαστήριο αναγνωρίζει συνεπώς ότι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης έχει εφαρμογή κατά το αστικό σκέλος του όχι μόνον όταν ο προσφεύγων αποτελεί το αντικείμενο μιας παύσης της άσκησης του επαγγέλματος, προσωρινής (*Diennet κατά Γαλλίας*, απόφαση της 26 Σεπτεμβρίου 1995, série A no. 325-A, σελ. 8 και 13, §§ 11 και 27) ή μόνιμης (*A.*

κατά Φινλανδίας (*déc.*), αριθ. 44998/98, 8 Ιανουαρίου 2004), αλλά και στην περίπτωση της επιβολής μιας χρηματικής ποινής (*Hurter και Ελβετίας (déc.)*, αριθ. 53146/99, 8 Ιουλίου 2004). Πράγματι, η απτή έκβαση μιας διαδικασίας δεν είναι απαραίτητη για τα κριθεί το εφαρμοστέο του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης: μπορεί να αρκεί, ανάλογα με την περίπτωση, να διακυβεύεται το δικαίωμα άσκησης ενός επαγγέλματος από το μόνο γεγονός ότι η αναστολή της άσκησης του επαγγέλματος αναγράφεται μέσα στον κατάλογο των πιθανών μέτρων σε βάρος του προσφεύγοντος (*Δαμηλάκος κατά Ελλάδας*, αριθ. 13320/03, § 16, 30 Μαρτίου 2006).

40. Έπεται ότι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης έχει εν προκειμένω εφαρμογή υπό το αστικό σκέλος του.

41. Εξάλλου, διαπιστώνοντας ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει κατά τα λοιπά σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας

42. Επικαλούμενη το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονείται για πολλές παραβιάσεις του άρθρου αυτού κατά την διάρκεια της πειθαρχικής και της δικαστικής διαδικασίας εναντίον της.

43. Κατά πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα παραπονείται για δύο πτυχές της διαδικασίας ενώπιον του πρωτοβάθμιου συμβουλίου. Καταγγέλλει, αφενός, μία άρνηση του προέδρου του πρωτοβάθμιου συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της μετά την πρόταση του εισαγγελέως περί της ενοχής της και μετά την πρόταση του τελευταίου επί της ποινής και, αφετέρου, την συμμετοχή του εισαγγελέως στην σύνθεση και στην διάσκεψη.

44. Όσον αφορά το πρώτο μέρος της αιτίας της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν είχε την δυνατότητα να απαντήσει στις προτάσεις του εισαγγελέως ούτε να λάβει τον λόγο τελευταία. Όσον αφορά το δεύτερο μέρος της αιτίας της, αυτή ισχυρίζεται ότι το πρωτοβάθμιο συμβούλιο δεν συστήθηκε

βάσει του νόμου σύμφωνα με το άρθρο 6 της Σύμβασης λόγω της συμμετοχής του εισαγγελέως στην σύνθεση. Θεωρεί πράγματι ότι η συμμετοχή του εισαγγελέως στην σύνθεση προσέβαλλε την αρχή της ισότητας των όπλων και έθιγε την ανεξαρτησία του συμβουλίου. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η συμμετοχή του εισαγγελέως στην διάσκεψη προκύπτει από το πρακτικό, το οποίο φέρεται να μην αναφέρει ότι ο εισαγγελέας είχε αποσυρθεί πριν την έναρξη της διάσκεψης, καθώς και από την απόφαση με αριθμό 3/2009, η οποία φέρεται να μνημονεύει ότι ο εισαγγελέας ήταν ένα μέλος του συμβουλίου που «συνήλθε στην αίθουσα διασκέψεων μέσα στους χώρους του πρωτοδικείου». Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι πιο πάνω αναφερόμενες διατυπώσεις του πρακτικού και της απόφασης αριθ. 3/2009 δεν μπορούν να αποδοθούν σε ένα σφάλμα εκ μέρους του γραμματέως για τον λόγο ότι ο τελευταίος ήταν ο ίδιος και κατά την συνεδρίαση της 23 Απριλίου 2010 σχετικά με την αίτηση ανάκλησης της απόφασης αριθ. 3/2009 και ότι καμία από αυτές τις διατυπώσεις δεν εκτίθεται μέσα στην απόφαση αριθ. 11/2010 (πιο πάνω παράγραφος 14).

45. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι επικαλούμενες ελλείψεις της διαδικασίας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου δεν θεραπεύθηκαν κατά την συνέχεια της διαδικασίας για δύο λόγους. Κατά την άποψή της, ο πρώτος είναι ότι, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, η παραβίαση των δικαιωμάτων της υπεράσπισης που αναγνωρίζονται από την Σύμβαση έχει ως συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας της οποίας μπορεί να γίνει επίκληση σε όλα τα στάδια της διαδικασίας μέχρι τον Άρειο Πάγο. Ο δεύτερος λόγος αφορά τον ρόλο του εισαγγελέως στις πειθαρχικές διαδικασίες οι οποίες ασκούνται κατά των συμβολαιογράφων. Στην απόφαση που αφορά την προσφεύγουσα, ο εισαγγελέας Κ.Τ. έκανε μία αγόρευση μέσα από την οποία πρότεινε μία ετυμηγορία ενοχής σε βάρος της προσφεύγουσας και την επιβολή σε βάρος μιας οριστικής απαγόρευσης της άσκησης των καθηκόντων της. Κατά την άποψη της ενδιαφερόμενης, είναι συνεπώς βέβαιο ότι ο εισαγγελέας Κ.Τ. επηρέασε τα μέλη του συμβουλίου.

46. Κατά δεύτερο λόγο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο Άρειος Πάγος αρνήθηκε να απαντήσει στην αιτίασή της σχετικά με την επικαλούμενη άρνηση του πρωτοβάθμιου συμβουλίου να δοθεί ο λόγος στους δικηγόρους της.

Ειδικότερα, αυτή αναφέρει ότι ο Άρειος Πάγος απέρριψε τον συγκεκριμένο λόγο αναίρεσης απαντώντας ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών, αυτός ο λόγος δεν είχε προβληθεί ενώπιον του εφετείου και δεν μπορούσε συνεπώς να γίνει επίκληση του λόγου ενώπιον του. Εν τούτοις, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το αντίθετο προέκυπτε από το πρακτικό της απόφασης αριθ. 8/2010, ακόμη και αν το Εφετείο δεν είχε απαντήσει στον προβληθέντα λόγο. Η προσφεύγουσα εκτιμά συνεπώς ότι, απορρίπτοντας την αιτίασή της, ο Άρειος Πάγος παραβίασε το δικαίωμά της για δίκαιη δίκη και την υποχρέωση του δικαστηρίου αυτού να αιτιολογεί τις αποφάσεις του.

47. Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι κατηγορίες που την βάρυναν επαναπροσδιορίστηκαν πολλές φορές κάτω από συνθήκες οι οποίες, κατά την άποψή της, έχουν παραβιάσει τα δικαιώματά της που απορρέουν από το άρθρο 6 της Σύμβασης, ιδίως ενώπιον του Αρείου Πάγου, διότι, στο στάδιο αυτό, δεν μπορούσε πλέον να προσκομίσει νέα αποδεικτικά στοιχεία ούτε να ζητήσει την εξέταση νέων μαρτύρων. Αυτή εκθέτει πράγματι ότι, παρά το γεγονός ότι όλες οι κατηγορίες οι οποίες την βάρυναν αφορούσαν την νομοθεσία σχετικά με την αρχαιολογία, το αδίκημα που της αποδιδόταν είχε αλλάξει σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και απαιτούσε, κατά συνέπεια, μία νέα γραμμή άμυνας σε κάθε αλλαγή.

2. Τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης

48. Όσον αφορά την επικαλούμενη άρνηση του προέδρου του συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της προσφεύγουσας, η Κυβέρνηση δηλώνει ότι ούτε από το πρακτικό ούτε από την απόφαση με αριθμό 3/2009 του πρωτοβάθμιου συμβουλίου προκύπτει ότι οι δικηγόροι της προσφεύγουσας ζήτησαν τον λόγο. Στρεφόμενη προς το δεύτερο τμήμα της αιτίας η οποία διατυπώθηκε από την προσφεύγουσα, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι διατυπώσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται από το πρακτικό και την απόφαση με αριθμό 3/2009 οφείλονται προδήλως σε παρανοήσεις και σφάλματα του γραμματέως. Υποστηρίζει ότι προκύπτει από το πρακτικό, το οποίο μνημόνευε τα ονόματα των μελών του συμβουλίου καθώς και εκείνα του εισαγγελέως και της

γραμματέως και ανέφερε ότι οι τελευταίοι ήταν παρόντες, ότι ο εισαγγελέας δεν ήταν μέλος του συμβουλίου και ότι δεν είχε επομένως αποσυρθεί μαζί με το συμβούλιο κατά την διάσκεψη.

49. Όσον αφορά, αφ'ενός, την επικαλούμενη άρνηση του προέδρου του πειθαρχικού συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της προσφεύγουσας και, αφ'ετέρου, την αιτιολογία του Αρείου Πάγου για την απόρριψη της εν λόγω αιτίας, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν προκύπτει από το πρακτικό της διαδικασίας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου ότι οι δικηγόροι της προσφεύγουσας ζήτησαν τον λόγο και ότι το συμβούλιο αρνήθηκε να τους τον δώσει. Η Κυβέρνηση αναφέρει εξάλλου ότι δεν προκύπτει από το πρακτικό της απόφασης με αριθμό 7/2011 του εφετείου, ήτοι της τελεσίδικης απόφασης, ότι η προσφεύγουσα είχε προβάλει ένα λόγο έφεσης για την επικαλούμενη παράλειψη του πειθαρχικού συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της και εκτιμά συνεπώς ότι ο Άρειος Πάγος απέρριψε ορθά τον συγκεκριμένο λόγο αναίρεσης. Θεωρεί επίσης ότι ο Άρειος Πάγος αποφάνθηκε με τρόπο αιτιολογημένο επί των ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, δεδομένου ότι το εφετείο δεν εξετάζει τις εφέσεις οι οποίες ασκούνται κατά των αποφάσεων του συμβουλίου, αλλά εξετάζει την δικογραφία εκ νέου χωρίς να δεσμεύεται από τις αποφάσεις του δικαιοδοτικού οργάνου αυτού, η διαδικασία ενώπιον αυτού του ανωτέρου του συμβουλίου δικαιοδοτικού οργάνου τήρησε, εν προκειμένω, όλες τις εγγυήσεις του άρθρου 6 της Σύμβασης.

50. Όσον αφορά τον επαναχαρακτηρισμό των κατηγοριών, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η απόφαση με αριθμό 3/2009 του πειθαρχικού συμβουλίου αναφέρει ότι το ακίνητο αποτελεί τμήμα ενός αρχαιολογικού χώρου και τονίζει ότι πρόκειται για έκταση η οποία αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο αρχαιολογικών μνημείων και, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 2038/2002, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του χώρου που χαρακτηρίστηκε ως αρχαιολογικός χώρος από την υπουργική απόφαση του 1965. Υποστηρίζει ότι οι κατηγορίες οι οποίες απαγγέλθηκαν σε βάρος της προσφεύγουσας δεν άλλαξαν στην διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών αρχών. Προσθέτει προς τούτο ότι, σύμφωνα

με την νομολογία του Αρείου Πάγου, προκειμένου να διαπιστωθεί ένας επαναπροσδιορισμός των κατηγοριών, πρέπει να έχει σημειωθεί μία ουσιαστικής αλλαγής όσον αφορά τον τόπο, την ημερομηνία και τις άλλες συνθήκες στις οποίες στηρίχθηκε η ποινική δίωξη. Κατά την γνώμη της Κυβέρνησης, είναι σαφές ότι δεν υπήρξε επαναπροσδιορισμός της κατηγορίας εν προκειμένω, δεδομένου ότι η μοναδική διαφορά ήταν η προσθήκη της μνείας, εκ μέρους των εθνικών αρχών, των διοικητικών πράξεων με τις οποίες το εν λόγω οικόπεδο χαρακτηρίστηκε αρχαιολογικός χώρος.

51. Τέλος, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να υπερασπίσει τον εαυτό της χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα που προσφέρονται από το εθνικό δίκαιο και έκανε χρήση τους. Αναφέρει ότι η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τους δικηγόρους της σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, ότι υπέβαλε απολογητικά υπομνήματα, ακόμη και μετά τον επικαλούμενο επαναπροσδιορισμό της κατηγορίας και ότι της είχε δοθεί πολύς χρόνος για να ετοιμάσει την υπεράσπισή της. Προσθέτει ότι, σε κάθε περίπτωση, η προσφεύγουσα είχε γνώση της επικαλούμενης αλλαγής της κατηγορίας και είχε συνεπώς τον χρόνο να ετοιμάσει εκ νέου την υπεράσπισή της. Η Κυβέρνηση θεωρεί επομένως ότι το σύνολο της διαδικασίας ήταν δίκαιο και τήρησε τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της Σύμβασης.

3. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

α) Γενικές αρχές

52. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ως αποστολή του να εξασφαλίζει την τήρηση των δεσμεύσεων που προκύπτουν από την Σύμβαση για τα Συμβαλλόμενα Μέρη. Ειδικότερα, υπενθυμίζει ότι δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα τα οποία έχουν γίνει από ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που μπορούν να έχουν θίξει τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που κατοχυρώνονται από την Σύμβαση (βλέπε, για παράδειγμα, *García Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], αριθ. 30544/96, § 28, CEDH 1999-I, και *Perez κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 47287/99, § 82, CEDH 2004-I), όπως για παράδειγμα αν μπορούν να θεωρηθούν ως «έλλειμμα δικαιοσύνης» ασύμβατο με το άρθρο 6

της Σύμβασης (*De Tommaso κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 43395/09, §§ 169-170, 23 Φεβρουαρίου 2017).

53. Πράγματι, το Δικαστήριο έχει ως μοναδική αρμοδιότητα, όσον αφορά το άρθρο 6 της Σύμβασης, να εξετάζει τις προσφυγές οι οποίες υποστηρίζουν ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν παραβεί τις συγκεκριμένες δικονομικές εγγυήσεις που ορίζονται από αυτήν την διάταξη ή ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας στο σύνολό της δεν εξασφάλισε μία δίκαιη δίκη στον προσφεύγοντα (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Centro Europa 7 S.r.l. και Di Stefano κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 38433/09, § 197, CEDH 2012). Κατ'αρχήν, ζητήματα όπως το βάρος το οποίο αποδίδεται από τα εθνικά δικαστήρια στο ένα ή το άλλο αποδεικτικό στοιχείο ή στο ένα ή το άλλο συμπέρασμα ή αξιολόγηση που ετέθησαν στην κρίση τους εκφεύγουν του ελέγχου του Δικαστηρίου. Ο ρόλος του τελευταίου δεν είναι να καταστεί δικαιοδοτικό όργανο τετάρτου βαθμού και να αμφισβητήσει υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης την εκτίμηση των εθνικών δικαστηρίων, εκτός αν τα συμπεράσματά τους μπορούν να θεωρηθούν αυθαίρετα ή προδήλως παράλογα (βλέπε *Bocharan κατά Ουκρανίας* (αριθ. 2) [GC], αριθ. 22251/08, § 61, CEDH 2015, και τις υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτήν, καθώς και την εφαρμογή της νομολογίας αυτής στις πιο πρόσφατες αποφάσεις: *Pavlonić και λοιποί κατά Κροατίας*, αριθ. 13274/11, § 49, 2 Απριλίου 2015, *Yaremenko κατά Ουκρανίας* (αριθ. 2), αριθ. 66338/09, §§ 64-67, 30 Απριλίου 2015, και *Tsanova-Gecheva κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 43800/12, § 91, 15 Σεπτεμβρίου 2015).

54. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του η οποία αντανακλά μία αρχή συνδεδεμένη με την καλή απονομή της δικαιοσύνης, οι δικαστικές αποφάσεις πρέπει να αναφέρουν κατά τρόπο επαρκή τους λόγους στους οποίους στηρίζονται. Η έκταση του καθήκοντος αυτού μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την φύση της απόφασης και πρέπει να διερευνάται υπό το φως των περιστάσεων της κάθε περίπτωσης (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *García Ruiz*, § 26). Χωρίς να απαιτεί μία λεπτομερή απάντηση σε κάθε επιχείρημα του προσφεύγοντος, η υποχρέωση αυτή προϋποθέτει ότι ο διάδικος σε μία δικαστική διαδικασία μπορεί να αναμένει μία συγκεκριμένη και ρητή απάντηση στους ισχυρισμούς οι οποίοι είναι αποφασιστικοί για την έκβαση της εν

λόγω διαδικασίας (βλέπε, μεταξύ άλλων παραδειγμάτων, *Ruiz Torija κατά Ισπανίας*, 9 Δεκεμβρίου 1994, §§ 29-30, série A no. 303-A, και *Higgins και λοιποί κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, §§ 42-43, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

55. Τέλος, οι επιταγές οι οποίες είναι σύμφυτες με την έννοια της «δίκαιης δίκης» δεν είναι απαραίτητα οι ίδιες σε διαφορές που σχετίζονται με δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικού χαρακτήρα με εκείνες των υποθέσεων που αφορούν κατηγορίες ποινικής φύσεως. Σε αυτό συνηγορεί η απουσία, όσον αφορά τις πρώτες, λεπτομερών όρων παρομοίων με εκείνους των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 6 της Σύμβασης. Συνεπώς, και παρά το γεγονός ότι οι διατάξεις αυτές έχουν κάποια εφαρμογή και εκτός των στενών ορίων του ποινικού δικαίου, τα Συμβαλλόμενα Κράτη απολαμβάνουν μεγαλύτερης ευελιξίας στον τομέα της πολιτικής δίκης από εκείνη του τομέα της ποινικής δίωξης (*Dombo Beheer B.V. κατά Ολλανδίας*, 27 Οκτωβρίου 1993, § 32, série A no. 274). Το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης αποδεικνύεται επομένως λιγότερο απαιτητικό για τις αμφισβητήσεις οι οποίες σχετίζονται με δικαιώματα αστικού χαρακτήρα απ'ό,τι για τις κατηγορίες ποινικής φύσεως (*König κατά Γερμανίας*, 28 Ιουνίου 1978, § 96, série A no. 27). Ωστόσο, όταν εξετάζει μία διαδικασία σχετιζόμενη με το αστικό σκέλος του άρθρου 6 της Σύμβασης, το Δικαστήριο μπορεί να κρίνει απαραίτητο να εμπνευσθεί από την προσέγγιση την οποία εφήρμοσε επί ποινικής υποθέσεως.

56. Ως προς τις ποινικές υποθέσεις, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όσον αφορά τις τροποποιήσεις της κατηγορίας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων οι οποίες αφορούν την «αιτία» της, ο κατηγορούμενος πρέπει να έχει την προσήκουσα και πλήρη ενημέρωση σχετικά με αυτήν και πρέπει επίσης να διαθέτει τον χρόνο και τις διευκολύνσεις που απαιτούνται προκειμένου να αντιδράσει και να οργανώσει την υπεράσπισή του στην βάση οποιασδήποτε νέας πληροφορίας ή ισχυρισμού (*Mattoceola κατά Ιταλίας*, αριθ. 23969/94, § 61, CEDH 2000-IX). Προς τούτο, η Σύμβαση δεν απαγορεύει στα εθνικά δικαστήρια να διευκρινίζουν, στην βάση των στοιχείων τα οποία προσκομίστηκαν κατά την δημόσια συζήτηση και γνωστοποιήθηκαν στον κατηγορούμενο, τον τρόπο εκτέλεσης του αδικήματος για το οποίο αυτός κατηγορείται (*Preciti κατά Ιταλίας* (déc.), αριθ. 45291/06, § 209, 8

Δεκεμβρίου 2009, και *Sampech κατά Ιταλίας* (déc.), αριθ. 55546/09, § 110, 19 Μαΐου 2015).

β) Εφαρμογή των πιο πάνω αναφερομένων αρχών στην προκείμενη περίπτωση

ι. Επί της αιτίαςσης σχετικά με την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης μέσα στο πλαίσιο της δίκης στον πρώτο βαθμό

57. Όσον αφορά τα παράπονα που αφορούν ειδικώς την διαδικασία ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι πρόκειται για δύο διακεκριμένες αιτιάσεις: κατά πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα παραπονείται για άρνηση του προέδρου του πρωτοβάθμιου συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της μετά την πρόταση του εισαγγελέως επί της ενοχής και επί της ποινής προς επιβολή στην ενδιαφερόμενη. Κατά δεύτερο λόγο, αυτή καταγγέλλει την συμμετοχή του εισαγγελέως στην διάσκεψη: στην αρχή της απόφασης με αριθμό 3/2009, αναφέρεται ότι αυτός συμμετείχε στο συμβούλιο, και η προσφεύγουσα συνήγαγε από την μνεία αυτή ότι αυτός είχε συμμετάσχει στην διάσκεψη μαζί με τα μέλη του συμβουλίου.

58. Το Δικαστήριο σημειώνει πρώτα από όλα ότι από το πρακτικό της συνεδρίασης ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου δεν προκύπτει ότι οι δικηγόροι της προσφεύγουσας ζήτησαν τον λόγο και ότι τους αρνήθηκαν το δικαίωμα αυτό. Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, όταν μία διοικητική αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη να εξετάσει αμφισβητήσεις αναφερόμενες σε «δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσεως» δεν ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 6 § 1, δεν υπάρχει παραβίαση της Σύμβασης εφόσον η διαδικασία ενώπιον του οργάνου αυτού απετέλεσε το αντικείμενο του μεταγενεστέρου ελέγχου από ένα δικαστικό όργανο πλήρους δικαιοδοσίας το οποίο παρουσιάζει, αντιθέτως, όλες τις εγγυήσεις του άρθρου αυτού, δηλαδή εφόσον τα δομικά ελαττώματα ή τα ελαττώματα δικονομικής φύσεως τα οποία διαπιστώθηκαν κατά την διαδικασία ενώπιον μιας διοικητικής αρχής διορθωθούν μέσα στο πλαίσιο του μεταγενεστέρου ελέγχου από ένα δικαστικό όργανο που διαθέτει πλήρη

δικαιοδοσία (βλέπε την απόφαση *Ramos Nunes de Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας* [GC], αριθ. 55391/13 και 2 άλλες, § 132, 6 Νοεμβρίου 2018, και τις υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτήν – βλέπε επίσης *Vera Fernández-Huidobro κατά Ισπανίας*, αριθ. 74181/01, § 131, 6 Ιανουαρίου 2010, και τις υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτήν, *Helle κατά Φινλανδίας*, 19 Δεκεμβρίου 1997, § 46, *Recueil* 1997-VIII, και *Κυπριανού κατά Κύπρου* [GC], αριθ. 73797/01, § 134, CEDH 2005-XIII). Ένα ανώτερο ή ανώτατο δικαστήριο μπορεί ασφαλώς, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επανορθώσει τα ελαττώματα της πρωτοβάθμιας διαδικασίας (*De Cubber κατά Βελγίου*, 26 Οκτωβρίου 1984, § 33, série A no. 86).

59. Εν προκειμένω, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, και η προσφεύγουσα δεν το αμφισβητεί, ότι το εφετείο είχε αρμοδιότητα προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση χωρίς να δεσμεύεται από την απόφαση παραπομπής του πρωτοβάθμιου συμβουλίου, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 57 του κώδικα συμβολαιογράφων. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εφετείο εξέτασε μάρτυρες και ανέβαλε την συζήτηση για να λάβει αποδείξεις, και ότι η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει τα επιχειρήματα τα οποία έκρινε πρόσφορα για την υπεράσπιση της υπόθεσής της και τα οποία εξετάστηκαν σημείο προς σημείο από το εφετείο χωρίς αυτό να υποχρεωθεί να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο να ανταποκριθεί ή να ελέγξει τις διαπιστώσεις ως προς τα πραγματικά περιστατικά ή ως προς τον νόμο που είχαν γίνει δεκτά το πειθαρχικό συμβούλιο (πιο πάνω παράγραφοι 16-21). Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κάποια αιτίαση όσον αφορά την διαδικασία η οποία διεξήχθη ενώπιον του εφετείου. Δεν αμφισβητείται συνεπώς, υπό τις ιδιαίτερες συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των αιτιάσεων που προβλήθηκαν εγκύρως ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι το εφετείο είναι ένα δικαστικό όργανο πλήρους δικαιοδοσίας με την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, το οποίο τηρεί τις εγγυήσεις του άρθρου 6 της Σύμβασης.

60. Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι ένας δικαιοδοτικός έλεγχος επαρκούς εύρους πραγματοποιήθηκε από το εφετείο και ότι αυτό θεράπευσε τα επικαλούμενα ελαττώματα της διαδικασίας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου.

ii. Επί της αιτίασης σχετικά με την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης λόγω ενός επαναχαρακτηρισμού των αδικημάτων που αποδόθηκαν στην προσφεύγουσα

61. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, εν προκειμένω, έχει εφαρμογή το άρθρο 6 και ότι το άρθρο 6 § 3 της Σύμβασης δεν μπορεί συνεπώς να εφαρμοστεί. Παρά ταύτα, θα προβεί στην εξέταση της αιτίασης της προσφεύγουσας η οποία αφορά τον επαναχαρακτηρισμό, μέσα στο πλαίσιο του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης με το πνεύμα της προσέγγισης την οποία υιοθέτησε επί του ποινικού ζητήματος (πιο πάνω παράγραφος 55).

62. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στο στάδιο της πειθαρχικής έρευνας, η προσφεύγουσα κατηγορήθηκε ότι μεταβίβασε ένα οικόπεδο το οποίο είχε χαρακτηριστεί αρχαιολογικός χώρος με υπουργική απόφαση του 1965 και ήταν τμήμα του χώρου που προστατευόταν από τον νόμο 3028/2002 σχετικά «σχετικά με «την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς». Στην απόφαση παραπομπής με αριθμό 3/2009 του πειθαρχικού συμβουλίου, μνημονευόταν ότι το εν λόγω οικόπεδο είχε χαρακτηριστεί «ως έκταση που αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο ιστορικών μνημείων» από την υπουργική απόφαση του 1965 και ότι δεν μπορούσε επομένως να αποτελέσει το αντικείμενο συναλλαγής. Το πειθαρχικό συμβούλιο απέδιδε επίσης στην προσφεύγουσα την κατηγορία ότι δεν απέκλεισε την μεταβίβαση των δύο ιστορικών μνημείων που ευρίσκονται μέσα στο οικόπεδο (πιο πάνω παράγραφος 11). Στην συνέχεια, μετά την απόφαση του εφετείου να αναβάλει την εξέταση επί της ουσίας εν αναμονή της απάντησης της γενικής διεύθυνσης των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς επί του χαρακτηρισμού του εν λόγω ακινήτου (πιο πάνω παράγραφος 17), το εφετείο δημοσίευσε την απόφαση με αριθμό 3/2011 με την οποία η προσφεύγουσα καταδικάστηκε για την μεταβίβαση του οικοπέδου το οποίο είχε χαρακτηριστεί διατηρητέο ως μνημείο από την υπουργική απόφαση του 1965 και προστατευόταν από τον νόμο 3028/2002, χωρίς να εξαιρούνται και τα δύο βυζαντινά ιστορικά μνημεία που επίσης δεν

μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο μιας μεταβίβασης (πιο πάνω παράγραφος 22).

63. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα εθνικά δικαστήρια έκριναν ότι το εν λόγω οικοπέδο προστατευόταν από τον νόμο 3028/2002 για δύο λόγους. Πρώτον, ολόκληρη η ζώνη είχε χαρακτηριστεί ιστορική μνημείο από την υπουργική απόφαση του 1965 και, δεύτερον, αυτή συμπεριελάμβανε δύο ιστορικά μνημεία, χαρακτηρισμένα ως τέτοια από τις υπουργικές αποφάσεις του 1981 και του 1984 αντίστοιχα.

64. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι η ακριβής ονομασία του εν λόγω οικοπέδου στο ελληνικό δίκαιο δεν είναι σαφής και ότι τα εθνικά δικαστήρια χρησιμοποίησαν μία διαφορετική ορολογία σε κάθε στάδιο της διαδικασίας: αρχαιολογικός χώρος, έκταση αποτελούσα το περιβάλλον ιστορικών μνημείων και ιστορικό μνημείο. Εξάλλου, το εφετείο ανέβαλε την επί της ουσίας εξέταση της δικογραφίας προκειμένου να λάβει την γνώμη της αρχής η οποία είναι υπεύθυνη όσον αφορά τον ακριβή χαρακτηρισμό του εν λόγω οικοπέδου.

65. Όσον αφορά την διαφορά μεταξύ των κατηγοριών οι οποίες διατυπώθηκαν στο στάδιο της πειθαρχικής έρευνας και εκείνων οι οποίες διατυπώθηκαν στο στάδιο του δικαστικού συμβουλίου, το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα της Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο η απόφαση με αριθμό 3/2009 επιφέρει διευκρινίσεις όσον αφορά την φύση του αρχαιολογικού χώρου προσθέτοντας ότι πρόκειται για μία έκταση που αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο αρχαιολογικών μνημείων. Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στον νόμο 3028/2002, ο αρχαιολογικός χώρος και το μνημείο που, σύμφωνα με το άρθρο 2, β, γγ) του νόμου αυτού, περιλαμβάνουν επίσης το άμεσο περιβάλλον τους, είναι δύο διαφορετικοί όροι (πιο πάνω παράγραφος 28). Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η πειθαρχική δίωξη έκανε ήδη αναφορά στην υπουργική απόφαση του 1965 η οποία είχε χαρακτηρίσει τα βυζαντινά μνημεία, μαζί με την έκταση που αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο τους, ως ιστορικά μνημεία.

66. Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο αποδίδει αποφασιστική σημασία στην διαδικασία η οποία διεξήχθη μεταγενέστερα ενώπιον του εφετείου. Πρέπει να σημειωθεί, πράγματι, ότι το εφετείο επιδόθηκε σε μία πλήρη εξέταση της

υπόθεσης της προσφεύγουσας, τόσο ως προς το δικονομικό δίκαιο όσο και ως προς το ουσιαστικό δίκαιο (*Dallos κατά Ουγγαρίας*, αριθ. 29082/95, § 50, CEDH 2001-II). Αφού μελέτησε την δικογραφία του κατωτέρου δικαιοδοτικού οργάνου, η οποία, εξάλλου, δεν δημοσίευσε τελεσίδικη απόφαση, και τις παρατηρήσεις οι οποίες υποβλήθηκαν από την προσφεύγουσα, το εφετείο άκουσε στην διάρκεια μιας δημόσιας συνεδρίασης τις προφορικές παρατηρήσεις που παρουσιάστηκαν εκ μέρους των δικηγόρων της υπεράσπισης (πιο πάνω παράγραφοι 15-18).

67. Ακόμη και αν υποτεθεί, συνεπώς, ότι το αδίκημα επαναπροσδιορίστηκε, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει ενώπιον του εφετείου την υπεράσπισή της ως προς αυτό (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Dallos*, § 52).

68. Όσον αφορά τον επικαλούμενο επαναχαρακτηρισμό εκ μέρους του εφετείου, το Δικαστήριο δεν συμμερίζεται το επιχείρημα της προσφεύγουσας. Παρά το γεγονός ότι το πειθαρχικό συμβούλιο χρησιμοποίησε τους όρους «έκταση αποτελούσα τον περιβάλλοντα χώρο ιστορικών μνημείων» το δε εφετείο τους όρους «ιστορικό μνημείο», το Δικαστήριο σημειώνει ότι πρόκειται για την ορολογία η οποία χρησιμοποιείται μέσα στην υπουργική απόφαση του 1965 η οποία χαρακτήρισε τα βυζαντινά μνημεία, μαζί με την έκταση η οποία αποτελεί τον περιβάλλοντα χώρο τους, ως ιστορικά μνημεία (πιο πάνω παράγραφος 29). Επίσης, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι κανένας επαναπροσδιορισμός των αδικημάτων τα οποία αποδόθηκαν στην προσφεύγουσα δεν μεσολάβησε ενώπιον του Αρείου Πάγου.

69. Υπό το φως των προηγούμενων, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφεύγουσα επωφελήθηκε μιας αντιμωλία διαδικασίας και ότι τα δικαιώματα της τελευταίας να ενημερωθεί λεπτομερώς για την φύση και την αιτία των αποδιδόμενων αδικημάτων τα οποία στρέφονται εναντίον της και να διαθέτει τον χρόνο και τις διευκολύνσεις που είναι αναγκαίες για την ετοιμασία της υπεράσπισής της δεν παραβιάστηκαν. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα είχε την δυνατότητα, στα διάφορα στάδια της διαδικασίας, να παρουσιάσει τους ισχυρισμούς τους οποίους έκρινε πρόσφορους για την υπεράσπιση της υπόθεσής της.

70. Συμπερασματικά, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, και δεδομένης της νομολογίας σύμφωνα με την οποία τα Συμβαλλόμενα Κράτη απολαμβάνουν μιας μεγαλύτερης ευελιξίας στον τομέα της αστικής αμφισβητούμενης διαδικασίας απ'ό,τι όταν πρόκειται για ποινικές διώξεις, ο δίκαιος χαρακτήρας της επίδικης διαδικασίας λαμβανόμενος στο σύνολό του, δεν επηρεάστηκε λόγω των ελαττωμάτων τα οποία αναφέρονται από την προσφεύγουσα ως προς τούτο.

iii. Επί της αιτίας σχετικά με την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Αρείου Πάγου

71. Όσον αφορά την αιτιολογία της απόφασης του Αρείου Πάγου, από την πιο πάνω αναφερόμενη νομολογία (πιο πάνω παράγραφοι 52-54) προκύπτει ότι μία εθνική δικαστική απόφαση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί «αυθαίρετη» σε σημείο που να θίγει το δίκαιο της δίκης παρά μόνον αν στερείται αιτιολογίας ή αν η αιτιολογία αυτή στηρίζεται πάνω σε ένα πρόδηλο πραγματικό ή νομικό σφάλμα το οποίο διαπράχθηκε από τον εθνικό δικαστή και κατέληξε σε «αρνησιδικία» (*Moreira Ferreira κατά Πορτογαλίας (αριθ. 2)* [GC], αριθ. 19867/12, § 85, 11 Ιουλίου 2017). Προκύπτει επίσης ότι η υποχρέωση των δικαστικών αρχών να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους προϋποθέτει ότι ο διάδικος σε μία δικαστική διαδικασία θα μπορεί να αναμένει μία συγκεκριμένη και ρητή απάντηση στους ισχυρισμούς οι οποίοι είναι αποφασιστικοί για την έκβαση της επίδικης διαδικασίας (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 54).

72. Το ζήτημα το οποίο τίθεται εν προκειμένω είναι το κατά πόσον η αιτιολογία της δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε από τον Άρειο Πάγο τήρησε τις απαιτήσεις της Σύμβασης.

73. Το Δικαστήριο σημειώνει, ειδικότερα, ότι η προσφεύγουσα μεμφόταν το πειθαρχικό συμβούλιο διότι δεν έδωσε τον λόγο στους δικηγόρους της μετά την αγόρευση του εισαγγελέως. Στην απόφασή του της 5 Ιουνίου 2012, ο Άρειος Πάγος περιορίστηκε να δηλώσει ότι η προσφεύγουσα δεν είχε προβάλει τον λόγο της άρνησης την οποία φέρεται να αντιμετώπισε το αίτημα των δικηγόρων της να λάβει τον λόγο ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου και ότι ο λόγος αυτός έπρεπε συνεπώς να απορριφθεί.

74. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το συμπέρασμα αυτό αντικρούεται από το πρακτικό της συνεδρίασης της 29 Νοεμβρίου και της 14 Δεκεμβρίου 2010, ήτοι της δικασίμου η οποία κατέληξε στην απόφαση με αριθμό 8/2010 του εφετείου, στις σελίδες 9 και 10 της οποίας ο λόγος αυτός παρατίθεται εκτενώς. Το Δικαστήριο σημειώνει τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης σύμφωνα με τον οποίο από το πρακτικό της απόφασης με αριθμό 3/2011 του εφετείου δεν προκύπτει ότι προσφεύγουσα προέβαλε τον λόγο αυτό. Εν τούτοις, ούτε η Κυβέρνηση ούτε ο Άρειος Πάγος δεν υποστήριξαν ότι η προσφεύγουσα θα έπρεπε να προβάλλει εκ νέου τον ισχυρισμό της ενώπιον του εφετείου μετά την απόφαση με αριθμό 8/2010, με την οποία η έκδοση απόφασης επί της ουσίας αναβλήθηκε εν αναμονή της απάντησης της γενικής διεύθυνσης των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του εν λόγω ακινήτου (πιο πάνω παράγραφος 17).

75. Το Δικαστήριο παρατηρεί, εξάλλου, ότι ο ίδιος λόγος προβλήθηκε ενώπιον του και ότι έχει ήδη συμπεράνει ότι το εφετείο προέβη σε δικαιοδοτικό έλεγχο επαρκούς ευρύτητας και, κατά συνέπεια, θεράπευσε τα επικαλούμενα σφάλματα της διαδικασίας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης και της επικαλούμενης άρνησης του προέδρου του πειθαρχικού συμβουλίου να δώσει τον λόγο στους δικηγόρους της προσφεύγουσας. Παραπέμποντας στα συμπεράσματά του σχετικά με τις αιτιάσεις οι οποίες έλκονται από την διαδικασία η οποία διεξήχθη ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου (βλέπε πιο πάνω παραγράφους 57-60), το Δικαστήριο εκτιμά, κατά συνέπεια, ότι ο λόγος ο οποίος προβλήθηκε από την προσφεύγουσα και απορρίφθηκε από τον Άρειο Πάγο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποφασιστικός για την έκβαση της επίδικης διαδικασίας.

76. Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που προηγήθηκαν, το Δικαστήριο καταλήγει στο ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης εξαιτίας της αιτιολογίας της απόφασης του Αρείου Πάγου.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή,*

2. *Αποφαίνεται ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης.*

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Μαρτίου 2020, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Abel Campos

Γραμματέας

(υπογραφή)

Ksenija Turković

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 14 Μαΐου 2020

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος